



Regula honestatis moralis seu tractatus theologicus tripartitus de regula moraliter agendi

In Duos Item Libros Dividitur: In priori potissima fundamenta, & principia moderni Probabilismi intrinseca exactè, & accuratè examinata multipliciter evertuntur, & non esse verè principia, ... In posteriori verò eundem cum modernis Decretis Pontificiis multiplici argumento ... ubi multa de ultimi ...

Camargo, Ignacio de

[S.l.], 1702

Articulus II. Præcludit, & illustratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94767)

ponamus ipsius loco opinionem directam, & minus tutam, & operanti ipsi minus probabilem, immò etiam æquè probabilem, ut exemplum in nihilo dissideat. Certè huiusmodi opinio apud operantem ex illa, non minus est indifferens ad legem, & non legem, atque adeò non minus absoluta à consensu cum prima rectitudinis regula, quàm fors illa numismatis, immò magis, si opinio fuerit minus probabilis. Ergo non magis cõformis est apud operantem ex illa, cum ipsa prima rectitudinis regula. Ergo non minus temerè contemnit legem Dei, qui scienter eligit opinionem ejusmodi, ut regulam objectivam agendi, quàm Petrus eligens fortem numismatis.

Video, opinionem hominum, de qua modò, & numismatis fortem, quam exempli gratia produximus, magnopere differre naturà suà: at in ratione regulæ objectivæ opportunæ ad honestè agendum, nihilo magis differunt, quàm ulna lignea ab ulna, vel ærea, vel agentea, differat in ratione mensuræ. Porro nihil prodesse Recetioribus recursum ad principia reflexa, ostensum est, & ostendetur adhuc.

ARTICULUS II.

Præcludit evasiones cogitabiles.

15. **U**Tique verosimiles nullæ se mihi offerunt. Quia verò dicere, & cogitare multò ampliorum habet sphaeram, erit, qui dicat, latum esse discrimen; nam, qui opinione utitur minus sibi probabili in sensu benignæ sententiæ, adhibet diligentiam sufficientem ad inveniendam voluntatem divinam, quam tamen invenire non potest; non enim aliter Probabilistæ permittunt usum illius opinionis. At verò Petrus utens forte numismatis (& eadem est ratio de utente signo tertii horologii) nullam diligentiam præmittit, sed merè casualiter agit, adeoque meritò

condendus est temerè Dei legem contemnere. Sed hoc est cogitare, aut dicere, & nihil dicere, aut cogitare.

16. Contrà est primò: quia, juxta Recentiores, undecumque quis habeat opinionem probabilem (hoc est opinionem unius, aut aliquorum gravium Auctorum de improbabilitate non notatam, quamvis falsa communiter existimetur, juxta dicta superius ex Terillo) deobligantem à legis observantia, quam sanè poterit facillimè habere ex indice cujusvis Summæ vulgaris, vel ex aliorum dicto, aut narratione; absque ulteriori aliqua diligentia, & nihil omninò curando, an opinio prædicta sit re ipsa vera, vel falsa, potest intrepidè procedere ad opus, dummodò noverit conscientiam formare ex officio sententiæ benignæ.

Sup. con-
tr. v. 3. a. 1.

Profectò in hoc eventu diligentia præmissa ab hoc Probabilistæ ad inveniendam divinam legem, & diligentia à Petro præmissa, parum, aut nihil inter se differunt: aliunde verò regula objectiva, qua utitur uterque, æquè absoluta est à consensu cum prima regula, æquèquè indifferens in mente utriusque ad legem, vel non legem, nisi quòd fortè regula Probabilistæ magis determinetur ad non legem, si nimirum opinio fuerit minus probabilis. Et tamen Petri actionem adeò exire diversam ab actione Probabilistæ, ut illa æternum ignem, hæc verò nihil mali, quin immò gloriam mereatur æternam? Mirum! sed nobis haud minus incredibile.

17. Contrà secundò: ponamus, Petrum multum laborasse, & nihil facere præfermisisse ad inveniendam legem divinam, qua tamen non inventa, uti jactu numismatis ad resolvendum dubium. Rogo, an Petrus peccaret, & temerè legem contemneret? (& non agimus modò de peccato superstitionis, quod fortè posset intervenire) Nemo opinor negabit. Unde verò? Profectò non ex diligentia omissione, sed ex regula illa, quam

quam assumit, non conformi regulæ primæ. Atqui Probabilista eadem prorsus regulam utitur, & æquæ ad primam regulam indifferenti, quin, & magis connexa cum transgressione legis, si opinio minus probabilis sit. Ergo non minus peccat, nec minus temerè legem contemnit, quidquid sit, an præmiserit aliquam diligentiam ad inveniendam legem.

18. Discrimen igitur assignatum, primum est de subiecto non supponente, ut ajunt. Deinde, quamvis verè subsisteret, est prorsus importunum, ac inutile; quid enim facit ad honestè operandum, quod, qui opinione utitur minus sibi probabili, præmiserit quamcumque diligentiam ad inveniendam legem divinam, si post præmissam eam diligentiam nihil curat legem violare, quandoquidem voluntariè assumit pro regula objectiva operationis suæ, aliquid omninò contingens, & indifferenter se habens ad legem, & ad ejus carentiam, immò quædoque magis cum legis carentia connexus? Perinde sanè est, ac si in assumpta hypothese magno labore, & cura Petrus quæsierit memoratum numisma, ut per ipsius jactum, & sortem decidat dubia sibi occurrentia circa legis obligationem.

19. Unde hinc rursus patet, hominem illum nullam reverè diligentiam præmittere pro invenienda lege divina, veram, ac seriam, sed apparentem tantum, superficiale, & illusoriam. Enim verò, qui habet opinionem, vel minus, vel æqualiter sibi probabilem, negantem legis obligationem, non habet potius legem divinam, permittentem scilicet, aut approbantem illam actionem, quam carentiam ejusdem legis, sive legem oppositam prohibentem. Ergo, quod attinet ad legis inventionem, non aliter se habet, ac Petrus post jactum numismatis; immò se habet pejùs, quoties opinionis assumptæ non est æqualis, sed minor probabilitas. Aliunde verò, illa opi-

nione inventa, nullam ulterius diligentiam facit pro divina lege invenianda, nec facere tenetur in via Probabilistarum. Igitur nullam absolute facit.

20. Utrique diligentia, quæ tota sistit in aliquo quærendo, per quod, etiam inventum, non habeas potius legem, quam non legem, nequit cum aliqua veritatis specie vocari diligentia seria, quin neque diligentia pro invenienda lege. Patet igitur, illum, qui in dubiis circa licitum, vel illicitum, utitur opinione probabilis in sensu Theologiæ, non magis seriò quærere legem Dei, quam Petrum, qui per sortem numismatis resolvat dubia eadem sibi occurrentia. Sed hæc statim latius urgebimus, & sæpius etià in decursu inculcabitur.

21. At dicat iterum alius quispiam: discrimen manifestum esse, quod, qui utitur opinione probabilis in sensu benignæ sententiæ, regulam sequitur objectivam rationalem, atque prudentem, videlicet, judicium absolutum, quo viri prudentes, ac docti, rationabiliter judicarunt, opus illud, de cujus honestate oppositæ opiniones feruntur, esse re ipsa honestum, & non contrarium legi divinæ; quod idem ipse operans, vel actu judicat, vel potest absolute, si liberè voluerit, judicare. At verò Petrus utens sorte numismatis, utitur regulam planè ineptam, ac penitus irrationali, qua scilicet, nec ipse judicat, nec aliquis judicare potest, per illud opus dubiæ honestatis non violari re ipsa legem divinam. Verum hoc etiam nihil est dictum multiplici ex capite.

22. Primò; quidquid de aliorum judicio sit, falsum est, ut quod maximè, quod operans judicio directo (de reflexo non agimus, nec opportunum est) judicare absolute possit in hypothese, quam versamus, opus esse re ipsa honestum, & non contrarium divinæ legi, ut tota controversia quinta luculenter est demonstratum.

Secundò: illud iudicium, si possibile esset, non fore prudens, & rationale, sed verè imprudens, ac temerarium, ibidem demonstratum est ad finem articuli ultimi.

Tertiò præterea: quidquid de his sit, operans (ut nunc ponimus cum Reflexistis) non iudicat iudicio directo, opus, de quo deliberat, honestum esse, nec aliorum virorum prudentum, ac doctorum iudicium sequitur, ut regulam formalem, aut remotam, aut proximam, per quam, scilicet ipsis assentiat; sed ut regulam tantum objectivam, censens nimium ipse, viros illos prudentes sic iudicasse, ceterum vel esse deceptos, vel saltem esse verosimiliter, quod re ipsa decepti sint. An non est hæc hypothesis, quam vertimus? Quid ergo aliò importunè distrahimur?

Tum verò luce clariùs apparet, nullum prorsus esse discrimen, nisi penitus materiale. Porro, qui utitur opinione probabili in sensu Probabilistarum, regulam sequitur objectivam penitus apud ipsum absolutam à consensu cum prima regula, quippe prorsus indifferentem ad legem prohibentem, aut approbantem, vel fortassis ad illam magis determinatam, si opinio scilicet fuerit minus probabilis. Ergo non magis iudicat, se agere conformiter ad legem Dei, quam Petrus utens forte numismatis: ergo non magis quærit divinam legem: ergo non minus temerè contemnit ipsam. Certè omne discrimen excogitabile perinde est materiale, ac importunum, ac sit in regulis purè materialibus, quod altera sit lignea, altera aurea.

Verum hæc, quamvis adeò sint evidentia, quò magis adhuc, ac magis illustrentur, argumentum nostrum potissimum paulò aliter exponamus: fortassis clariùs, atque simpliciùs, atque adeò opportuniùs, ut, vel à minus doctis (quod optaremus) ipsius vis faciliùs percipiatur.

ARTICULUS III.

Ex fidei Catholica dogmate, rationis quoque lumine evidenti, quo docemur, teneri nos voluntatem, & legem Dei serìo, ac diligenter inquirere, ut nostras illi conformemus actiones, iterum demonstratur falsitas benignæ sententiæ.

23. **I**D esse fidei dogma præcipuum, atque nobilissimum, immò dogmatum omnium, quæ morum doctrinam concernunt, veluti animam, & spiritum, indeque universale, ac maximè attendendum totius honestatis moralis fundamentum, atque principium, nemo Catholicus inficietur. Utique leges omnes, atque præcepta, sive humana, sive divina, nisi communi dogmate isto animarentur, ac firmarentur, forent, velut cadavera absque ullo spiritu, aut vira, & (sicut alio sensu agebat Apostolus de præceptis antiquis ceremonialibus) *infirma, & egena elementa*. Quid porro convenientiæ, vel utilitatis haberet, Deum, & per se ipsum, & per Superiores humanos aliquid nobis prohibere, aut præcipere, nisi aliunde districtè generaliter imperaret omnia præcepta sua diligenter inquirere, & fideliter adimplere?

Ad Galat.
4.

§. I.

Ostenditur præfatum principium esse fidem, & ratione certum.

24. **I**Deò hanc veritatem tanti momenti, & scitu perquam dignissimam, non semel Deus, aut suboscure, sed sæpiùs, ac signatissimè in Scripturis utriusque paginæ nobis ingeminat, ac commendat: *Non facietis . . . singuli, quod sibi rectum videtur: & rursus: Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino: nec addas quidquam, nec minuas. Non sequantur cogitationes suas; sed me-*

Deut. 12.

Num. 15.